

[Teologie a filosofie: volba cesty a vázanost]

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[2000](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 24. 4. 2000
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 24. 4. 2000

[Teologie a filosofie: volba cesty a vázanost]

J. B. Souček ve svém výkladu o vztahu mezi theologií a filosofií mj. zdůrazňuje, že žádná filosofie nemůže být označena jako ta jediná pravá. Z toho ovšem vyvozují, že právě tak jako jediná pravá nemůže být označena ani theologie, neboť theologie není ani historicky, ani systematicky (tj. aktuálně, dnes) možná ani myslitelná bez nějakého použití filosofických prostředků. Platí ovšem analogicky také pro teologii to, co platí pro filosofii, totiž že je odpovědí na výzvu, kterou si nevymyslela, ale kterou musí vzít (a trvale brát) vážně. Je ovšem pravda, že filosofie musí brát vážně mnoho nejrůznějších výzev a že filosofové se od sebe liší především tím, které výzvy vsutku vážně berou a které nechávají jen na okraji. V tom smyslu je filosofování podnikem daleko odvážnějším, dobrodružnějším, ano – svobodnějším. Prvním (ne časově, nýbrž kvalitativně prvním) svobodným činem je volba cesty, po které se filosof dává na pochod. V dosavadních dějinách filosofického myšlení už bylo vytvořeno mnoho cest a tyto cesty byly také různými způsoby mapovány. Proti tomu theologie je vázána mnohem konkrétněji, i když v samém pojetí této vázanosti se theologové od sebe také značně liší. Theolog se může cítit vázán svou církví a jejím vyznáním, tradicí, na kterou jeho církev i on sám navazují, může se cítit být vázán velkými theology minulost (a ovšem zase některými více a jinými méně), může se cítit být vázán biblí (a zase některými partiemi a v nich vyslovenými myšlenkami více a jinými méně), a konečně se může cítit bý vposledu vázán Ježíšem samým a jeho evangeliem (pokud se k němu nějak propracuje médiem svědectví, v novozákonních textech zaznamenaných). Vynechávám zde častou a theology oblíbenou formuli, že je theologie vázána především zjevením, neboť tato formule je příliš formální, dokud není zřejmé, co se tím zjevením přesně myslí a jak je vůbec jako taková „norma“ chápáno. V každém případě je zřejmé, že vztah mezi theologií a filosofií nabývá zvláštní důležitosti a důsaznosti právě tam, kde se filosof cítí být osloven a tedy pak také vázán Ježíšovým evangeliem, eventuelně kde svou filosofii chce plně dát do služeb reflexe víry (o což se pokouší také theologové, ať už to výslovně říkají nebo jen fakticky dělají).

(Písek, 000424-1.)